

V třetí části je řeč o příčinách urážek. Vysvětleno, proč je urážka na cti deliktem, a poukázáno poměrně obsírně na příčiny psychologické, vlivy přírodního prostředí a času (roční doba atd.), příčiny společenské užší i šidší a poměry hospodářské. Přičleněn stručný poukaz na to, jak by se měli delinkventi třídit.

Čtvrtá část jedná o terapii, při čemž je řeč hlavně o účincích a účelu trestu.

V Dodatku se vysvětluje jednak obsah připojených statistických tabulek, jednak se zkoumá, proč všechny spáchané urážky se nedostanou před soud. To bylo nutno vysvětliti, neboť celá monografie je pracována čistě induktivně na podkladě statistických dat shrnutých v připojených tabulkách a je analýs 3250 případů deliktů proti cti, které autor sám jako soudce z povolání sebral. V této metodě vidím její největší přednost, neboť jen analýs co možná největšího počtu jevů určitého druhu možno si učiniti správný obraz o skutečných poměrech. Induktivní metoda zaručuje životnost vyvozeným poznatkům a umožňuje kontrolu nejen autorovi, nýbrž i čtenářům.

Bylo by si přáti, aby publikace, o níž jde, vyvolala co nejvíce zájmu schopných vědeckých pracovníků o kriminologii. Je to práce tak obsažná, že by se dala na jejím podkladě napsati celá serie dalších monografií.*)

Dr. Štajgr (Trenčín).

Dr. Antonín Ráliš: Delikt vyhrožování na venkově. (Kriminologická studie.) Zvláštný otisk z čísla 11. a 12., roč. XII. Právneho obzoru, Str. 28. — Studie autorova sleduje úkol podati jasným způsobem povšechný obraz kriminologie venkova najmě pokud se týče deliktů vyhrožování. Je založena na chudičké literatuře a na analýse 748 praktických soudních případů. Autor v této kratičké studii poukazuje předně, že delikt vyhrožování na venkově dosahuje 3—6 procent veškeré zločinnosti, srovnává je v hlavních rysech s kriminalitou města; pak přikročuje k vytyčení definice tohoto deliktu a poukazuje, že zlo, jímž se hrozí, může býti různého obsahu, intensity a druhu. Těmito momenty se pak podrobněji zabývá s patrnou snahou osvětliti je s různých hledisek co nejvíce. Pokládá za důležité rozlišovati s hlediska kriminologického i právního jednak případ vyhrožování proti osobám soukromým a jednak proti osobám vrchnostenským a dále, že nutno jest s hlediska kriminální etiologie stanoviti vzájemný vztah zločince a poškozeného. Tento vzájemný vztah je dvojitý: reakční a akční, podle toho, zda delikt je vyvolán jednáním poškozeného nebo zda je útokem na poškozeného, jenž k němu nezavdal příčiny. Autor všimá si také, jak jest materie deliktů vyhrožování normována v našem právu a to nejenom s hlediska de lege lata, nýbrž i s hlediska de lege ferenda. Na dvou místech v textu pak připojuje zajímavou tabulku statistickou, z nichž jedna týká se vlivu roční doby na delikty vyhrožování, druhá pak hranic věkových, v nichž se lidé obojího pohlaví tohoto deliktu nejčastěji dopouštějí.

Jest nesporno, že autor vzal na sebe úkol dosti těžký, zvláště, když nemoha se opírat o dostatečnou literaturu, musil si sám raziti cestu vpřed. Na otázku, zda a pokud se autorovi úkol tento podařil, nemůžeme ovšem odpovědět zcela kladně, zvláště pak musíme vytknouti pochybenost po stránce metodické. Autor označil tuto svoji studii jako kriminologickou. Marně však se snažíme vtěsnati tuto jeho studii do rámce kriminální sociologie, neboť trestné činy, jimiž se zde autor zabývá, se tak zv. kriminálně-sociologické metodě přímo vzpírají; patří do sociologie. Z toho vyplývá, že zabývá-li se autor zločinností jako

*) Pozn. redakce: Aniž by redakce chtěla jakýmkoliv způsobem zasahovati do objektivní kritiky tuto otištěné, považuje přece za nutné upozorniti na kritický hlas rovněž odborníka kol. doc. Dr. Solnaře v Právniku letošního ročníku, který nestaví se příznivě sociologickému pojetí autorovu. Zdá se tudíž, že o předmětu se snad ujme věcná a proto i plodná polemika, na niž čtenáře předem upozorňujeme.

jevem společenským, nemůže operovati pojmy, resp. normami pozitivně-právními. A, bylo by pošetilostí domnívati se, že materiál urážek v soudní síni sebraný (sestavající z analýsy 748 praktických soudních případů) je dostatečný, aby na něm bylo lze budovati a činiti závěry, ba naopak k takovéto ilustraci je naprosto neúplný, poněvadž vždy stíhati zde lze jen na návrh uraženého. Velice rušivě působí některé nejasnosti díkce, při nichž čtenář je na rozpacích, má-li je přičísti nejasnosti myšlení či jen stylistické neobratnosti. Tak čteme hned na str. 5. »Osobou vyhrožující jest fysický jednatelce různého věku a pohlaví...«, a dále na téže straně níže: »Osobou, které se vyhrožuje, je především a nejčastěji jedinec lidský různého věku a pohlaví«, nebo na straně 11.: »Trest jest reakce odvetná s prvky účelnosti a hledění do budoucna« atd.

Na druhé straně však jest vítati práci autorovu, pokoušející se o studium zločinnosti s hlediska sociologického, neboť jest první, který se touto málo lákající otázkou v české literatuře zabývá; z celé práce je vidna patrná snaha autora osvětliti danou otázku s různých hledisek. Bude-li autor napříště ve volbě tématu opatrnější a pečlivější v jeho zpracování, bude lze od něj očekávati práci mnohem lepší a cennější výsledek zaručující, zvláště bude-li ji věnovat tolik času jako přítomné studii, jež, ač je dílem záslužným, přispívá ke skutečnému obohacení literatury trestního práva měrou velmi skrovnou. Er. Olšar.

Dr. Cyril Horáček ml.: Jazykové právo Československé republiky. Kritická studie. V Praze 1928. Nákladem Knihovny Sborníku věd právních a státních, 8°, stran 140, cena? — Autor v první (menší) části své knihy vysvětluje základní pojmy jazykového práva, přechází pak na termíny našeho jazykového práva a podává v druhé části přehled našeho jazykového zákonodárství a jeho výklad; při tom je porovnává nejen s obdobnými zákony rakouskými, nýbrž i s cizími systémy jazykového práva, což je velké plus jeho knihy, neboť v jiných pracích toho druhu postrádáme toho soustavného porovnání.

V obecné části knihy nejzajímavější je polemika s Weyrovým tvrzením, že pojem »jazyk státní« nemá pro nás žádného právního významu. Autor uznává, že postupujeme-li ve smyslu normativní teorie (kterou na jiných místech přijímá), t. j. hledáme-li v našem jazykovém právu přesný obsah pojmu státního jazyka, dojdeme k negativnímu výsledku. Avšak tvrdí, že pojem »řeč státní« je všeobecně uznávaný a známý pojem právní. Nachází u právnických spisovatelů různé definice její a z nich vyvozuje, že »státní jazyk je onen jazyk, který jest prohlášen právní normou státu obývaného více národy nebo národními menšinami za jazyk, jehož státní orgány používají zásadně ke svým projevům«. Větší část knihy tvoří komentář našeho jazykového práva. Autor se jím zabývá čistě právnicky, nikoliv politicky. Svou objektivnost snad až vyhraňuje do krajností, neboť místy se omezuje na zaznamenání rozličných mínění o sporných otázkách jazykového práva (na př. známý spor mezi nejvyšším a nejvyšším správním soudem, přísluší-li cizinci určitá jaz. práva člena jaz. menšiny), kde bychom čekali pokus o jeho řešení.

Zajímavá jsou některá drobná upozornění: autor vyvozuje na př. a contrario z čl. 77 odst. 2 jaz. nař., že občan je povinen jednat v určitých případech s obcí v jazyku menšinovém. — Jelikož kniha vyšla r. 1928, není dnes už zas úplná, poněvadž chybí letošní rozhodnutí nejv. správ. soudu z 27. 3. 1929 č. 3812, jímž se prohlašuje čl. 78 odst. 2 jaz. nař. za neplatný, dále úprava jazykových otázek v okresních a zemských zastupitelstvech.

V závěru je několik úvah politických o mezinárodní ochraně menšin. Autor má za to, že zmíněná ochrana může býti jen přechodného rázu, neboť znamená zmenšení státní svrchovanosti. Dr. Čákr.

Dr. Jaroslav Prokeš: Boj o Haugvicovo »Directorium in publicis et cameralibus« r. 1761. (Příspěvek ke vzniku České a rakouské dvor. kanceláře.) — Praha, 1926, zvl. otisk z Věstníku České společ. nauk I., 8°, str. 74. — Boj o Directorium je úsilí rozhodujících vládních činitelů